

Tehnološki merni sistemi – petnaesta nastavna jedinica / Procesni aktivni merni sistemi

**Prof. dr Vidosav D.
Majstorović,
dipl.maš.inž.
Mašinski fakultet u
Beogradu**

Procesni aktivni merni sistemi

- Metrološka identifikacija sa povratnom spregom
- Obuhvataju funkcije (identifikacije, odlučivanja, modifikacije)
- Postavljaju se ili se ugrađuju u konvencionalne ili NUMA mašine alatke
- Osnovna oblast primene je završna obrada

Karakteristike primene

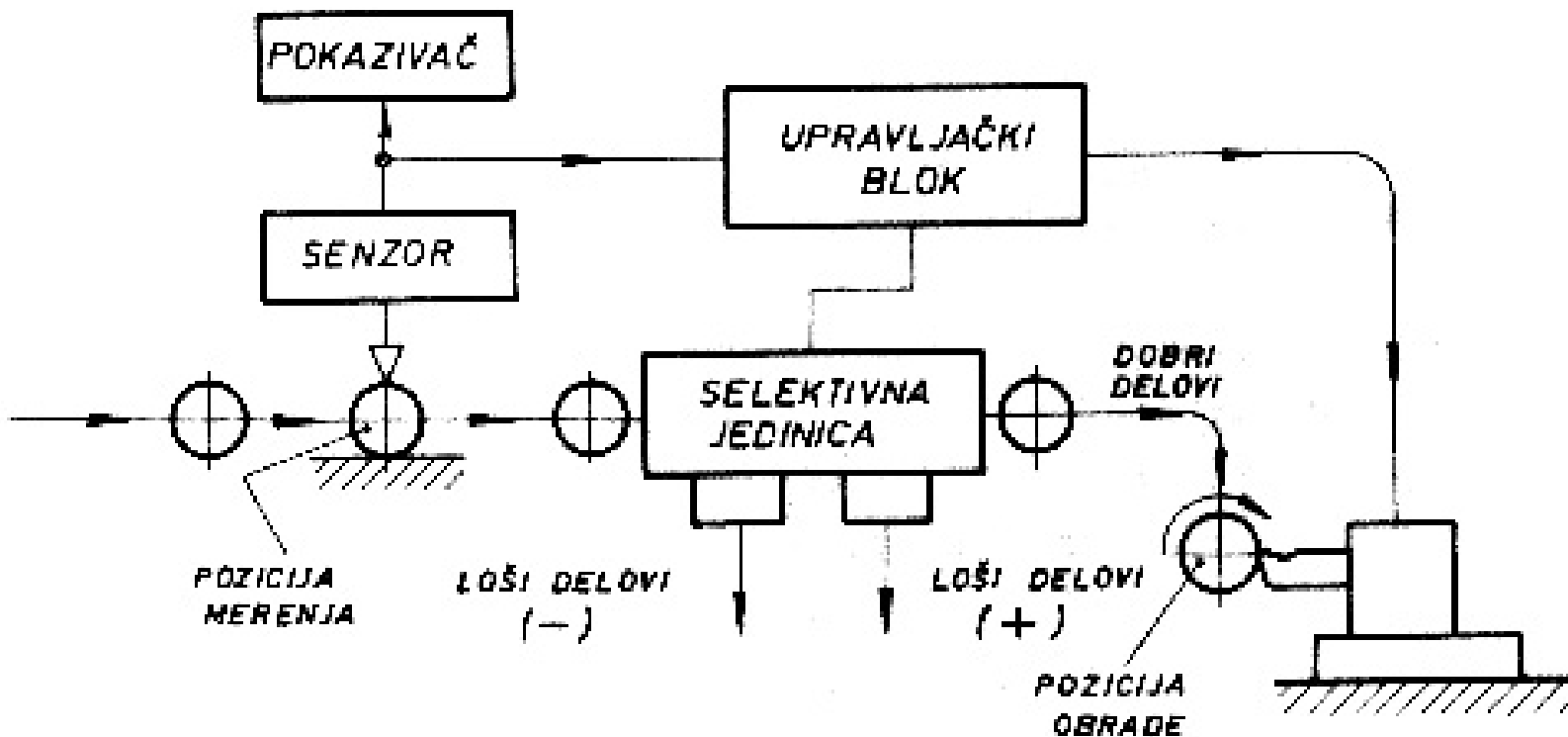
- ◆ Obezbeđuje se visoka tačnost obrade
- ◆ Isključuje se škart (skupi delovi)
- ◆ Povećava se proizvodnost obradnih procesa
- ◆ Preklapanje operacija obrade i merenja
- ◆ Automatizacija procesa
- ◆ Održavanje optimalnih režima

Podela aktivnih mernih sistema

- ◆ Mesto korišćenja - zadatak
  - Pretprocesni (kontrolna i zaštitna funkcija, slika 15.1)
  - Procesni
  - Posleprocesni

Slika 15.1 Pretprocesni aktivni merni sistem

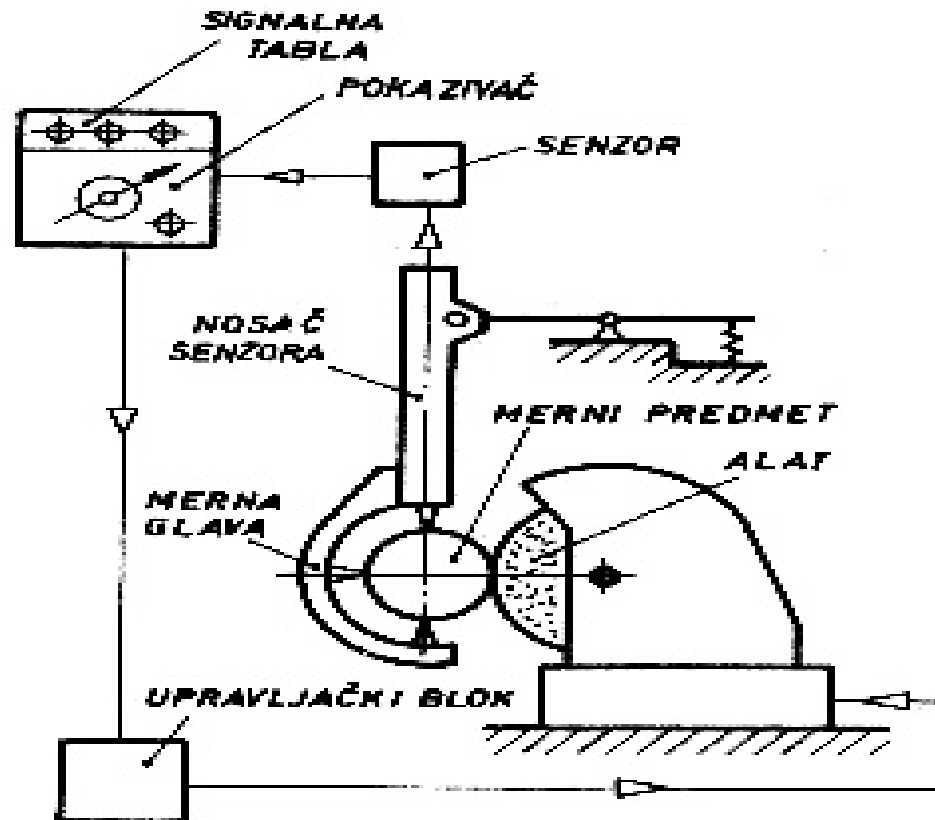

Sl.15.1 Pretprocesni aktivni merni sistem

Procesni aktivni MS

- ◆ Neprekidno meri u toku odvijanja procesa, a zatim na osnovu rezultata merenja:
  - Automatski kompenzuje greške obrade ($\Delta h, \Delta e, \Delta \theta, \dots$)
  - Isključuje mašinu i prekida obradu kada se dostigne zadata vrednost, slika 15.2
  - Ostvaruje se najviši nivo kvaliteta konformnosti delova

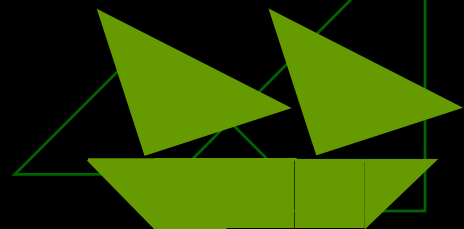
Slika 15.2 Procesni aktivni MS

Slika 15.2. Procesni aktivni meri sistem

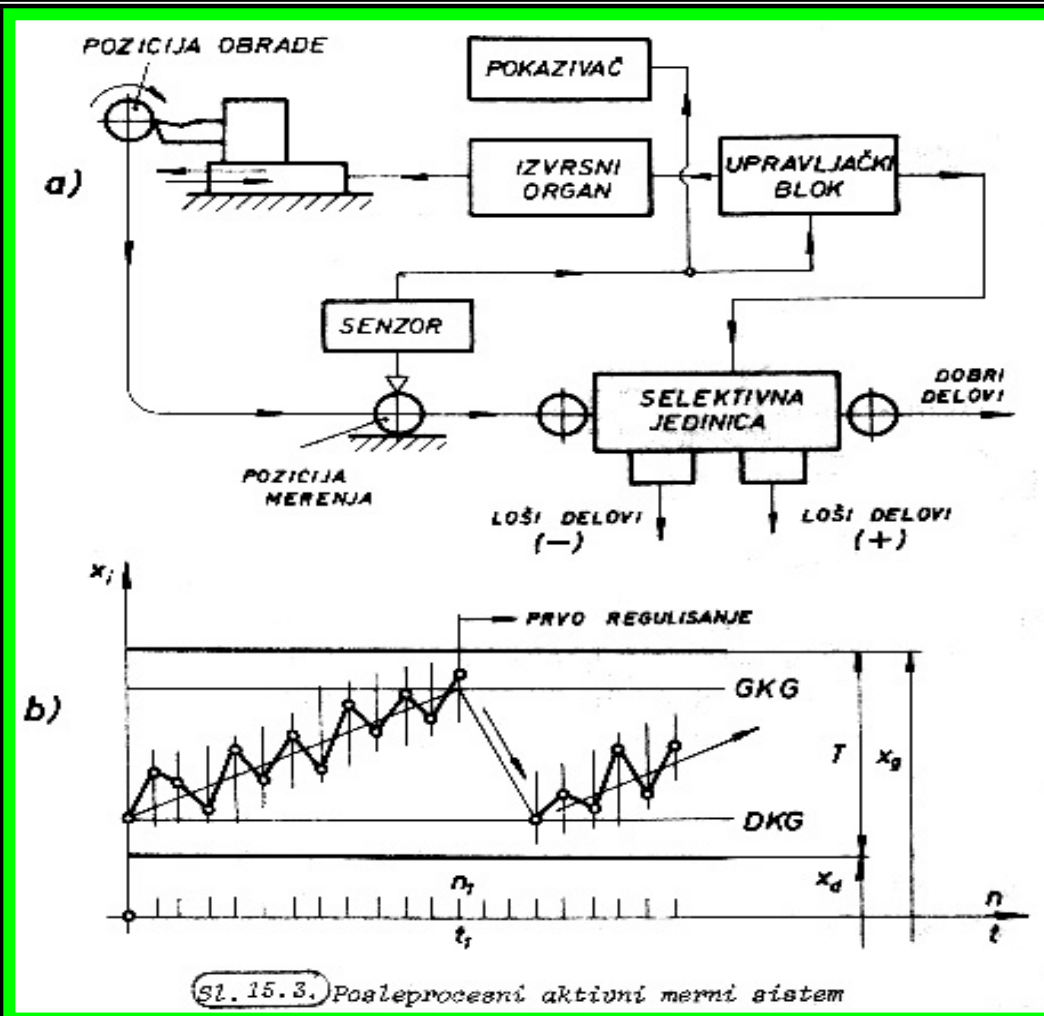
Posleprocesni aktivni MS

- ◆ Grade se u obliku automata:
  - Kompenzaciju grešaka obrade
  - Selekciju obrađenih komada (dobri/loši)
  - Zaustavljanje mašine u izvesnim slučajevima
- ◆ Primer, slika 15.3

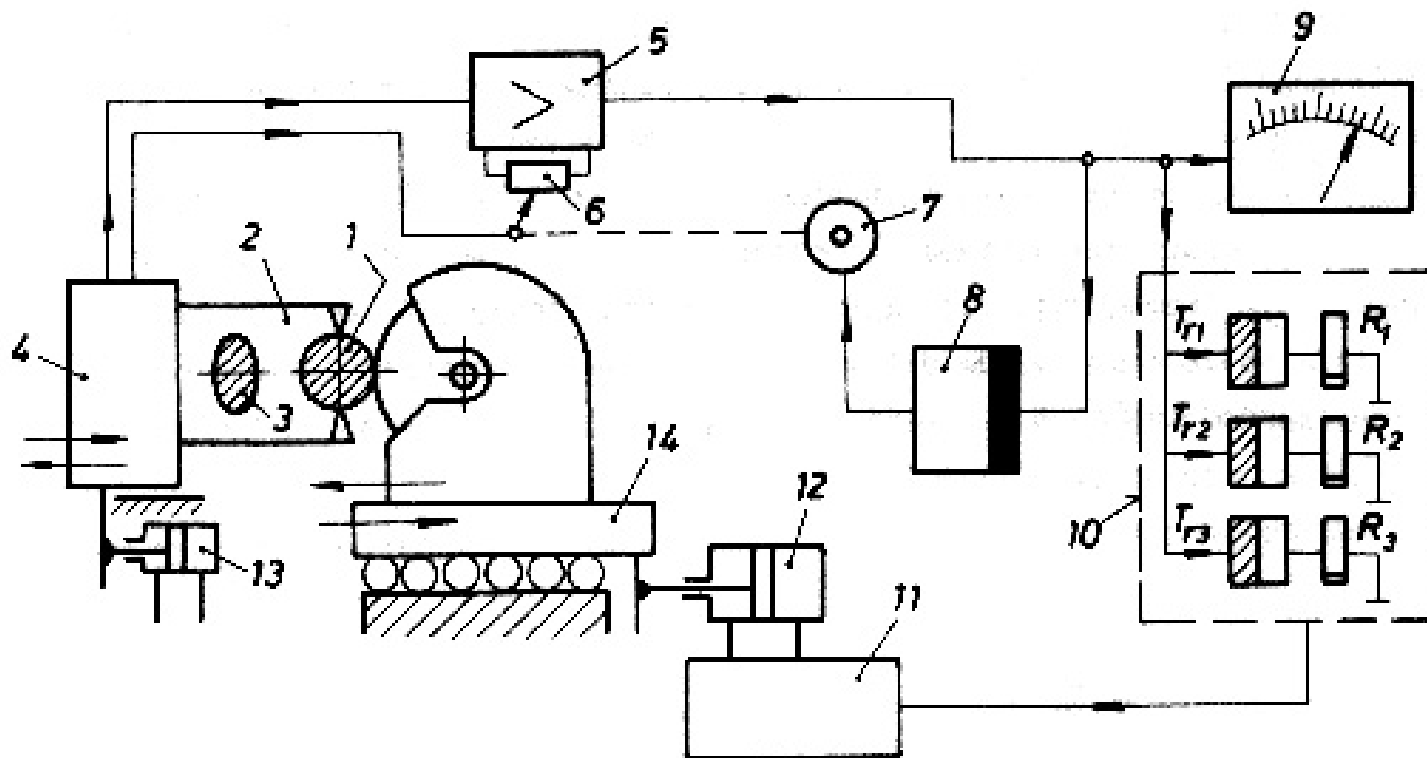
Slika 15.3 Posleprocesni merni sistemi

Primeri industrijskih aktivnih MS

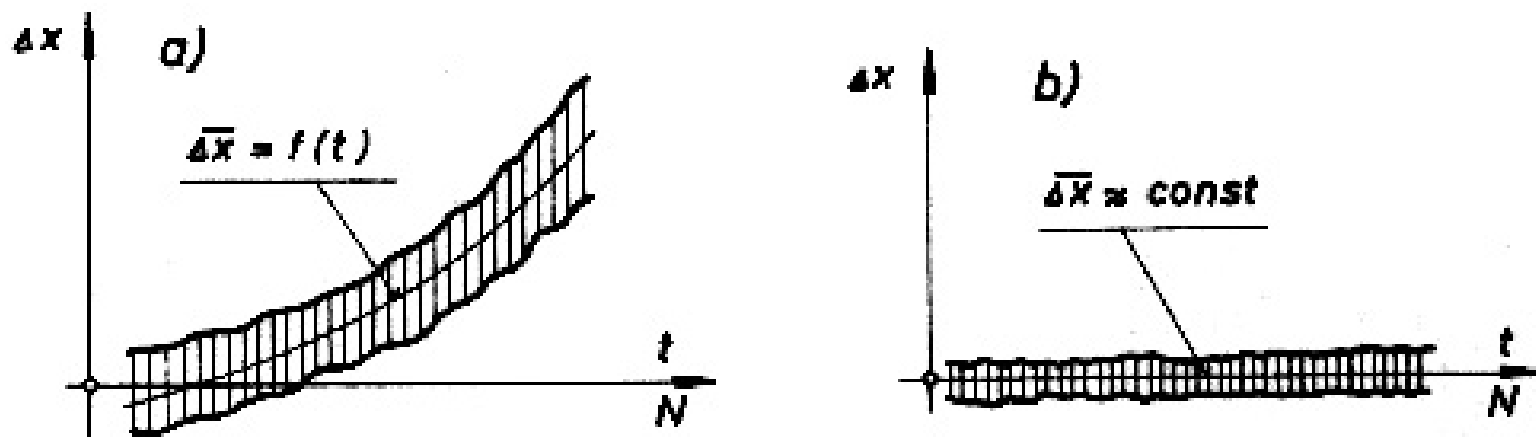
- ◆ Aktivni sistemi za direktno merenje dimenzija
- ◆ Aktivni merni sistem za indirektno merenje dimenzija
- ◆ Prikazi nekih aktivnih mernih sistema

Aktivni sistemi za direktno merenje dimenzija, slika 15.4

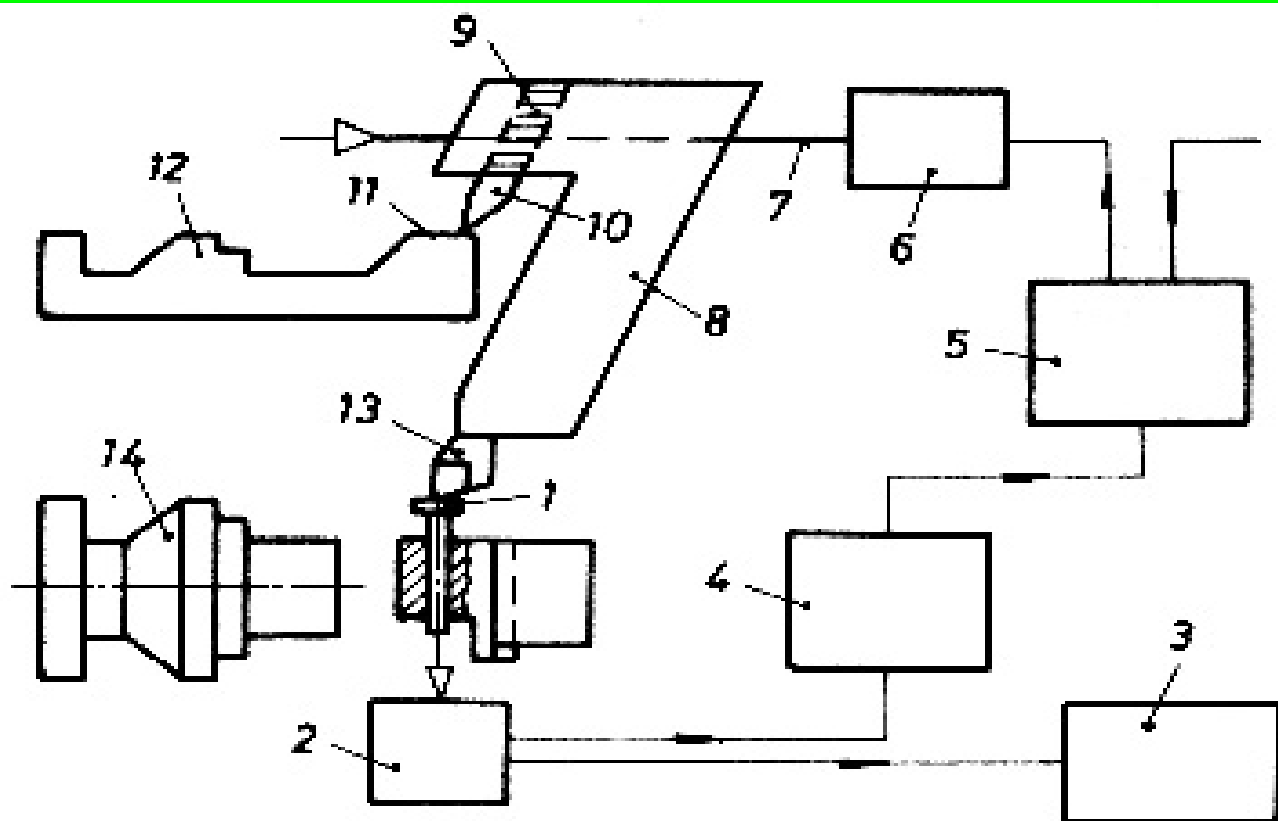
Sl. 15.4. Šema procesnog aktivnog mernog sistema tipa MVTU (Bauman)

Dijagram greške, slika 15.6

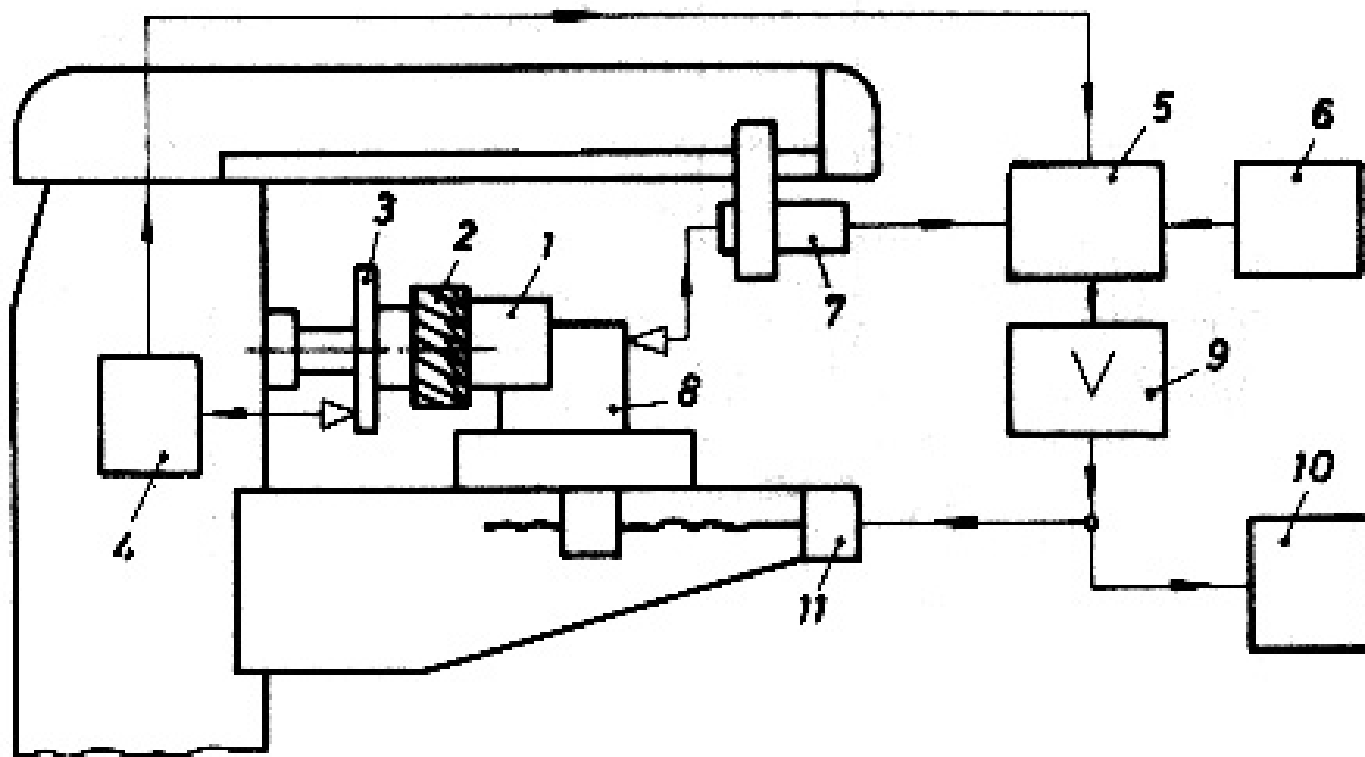
Sl. 15.6. Dijagrami grešaka obrade Δx u zavisnosti od vremena obrade t (broja obradjenih komada N) bez (a) i sa (b) upotrebom aktivnih mernih sistema.

Aktivni merni sistem za indirektno merenje dimenzija, slika 15.7

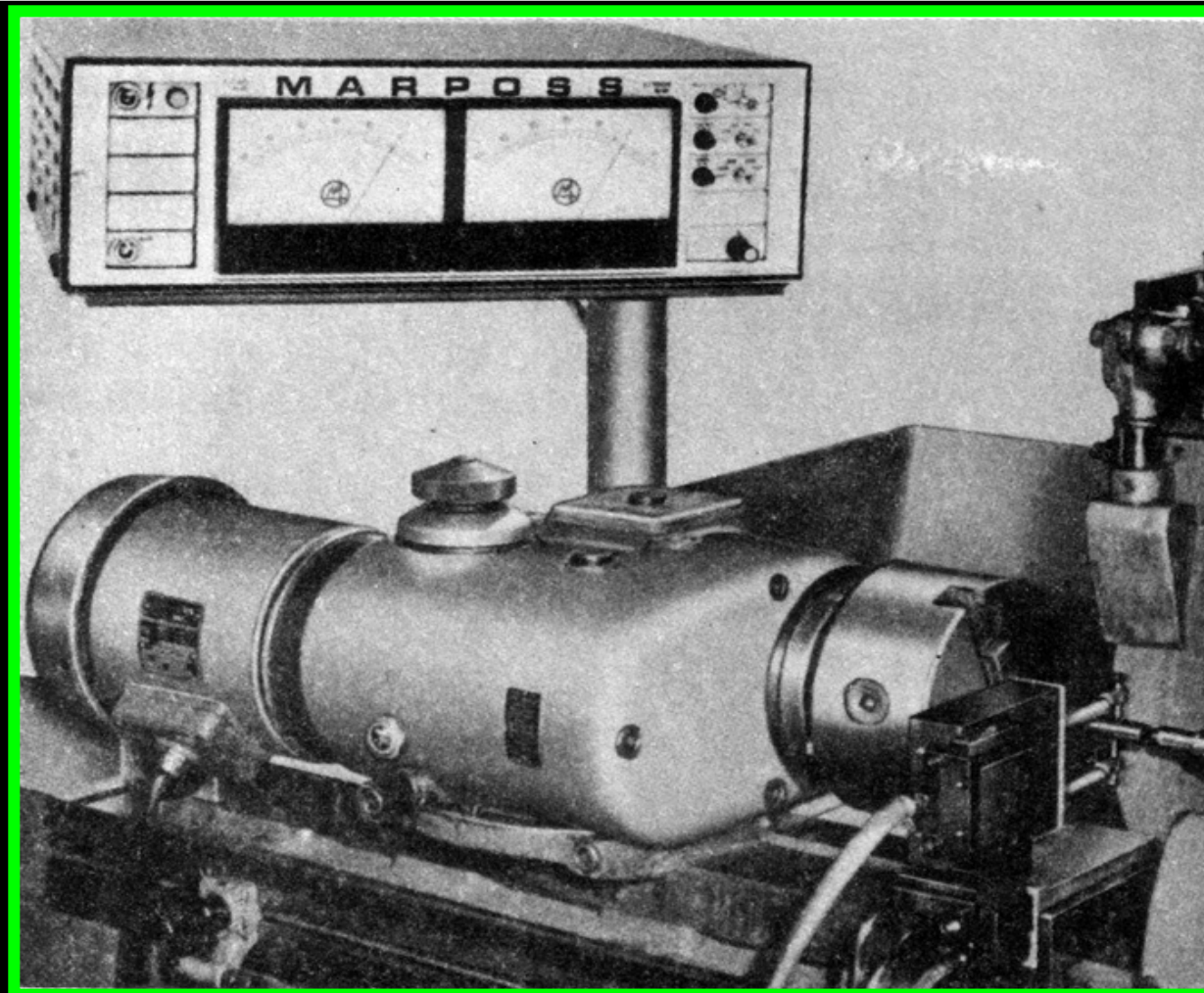
Sl. 15.7. Šema aktivnog mernog sistema Dubied

Aktivni MS za kompenzaciju elastičnih deformacija, slika 15.8

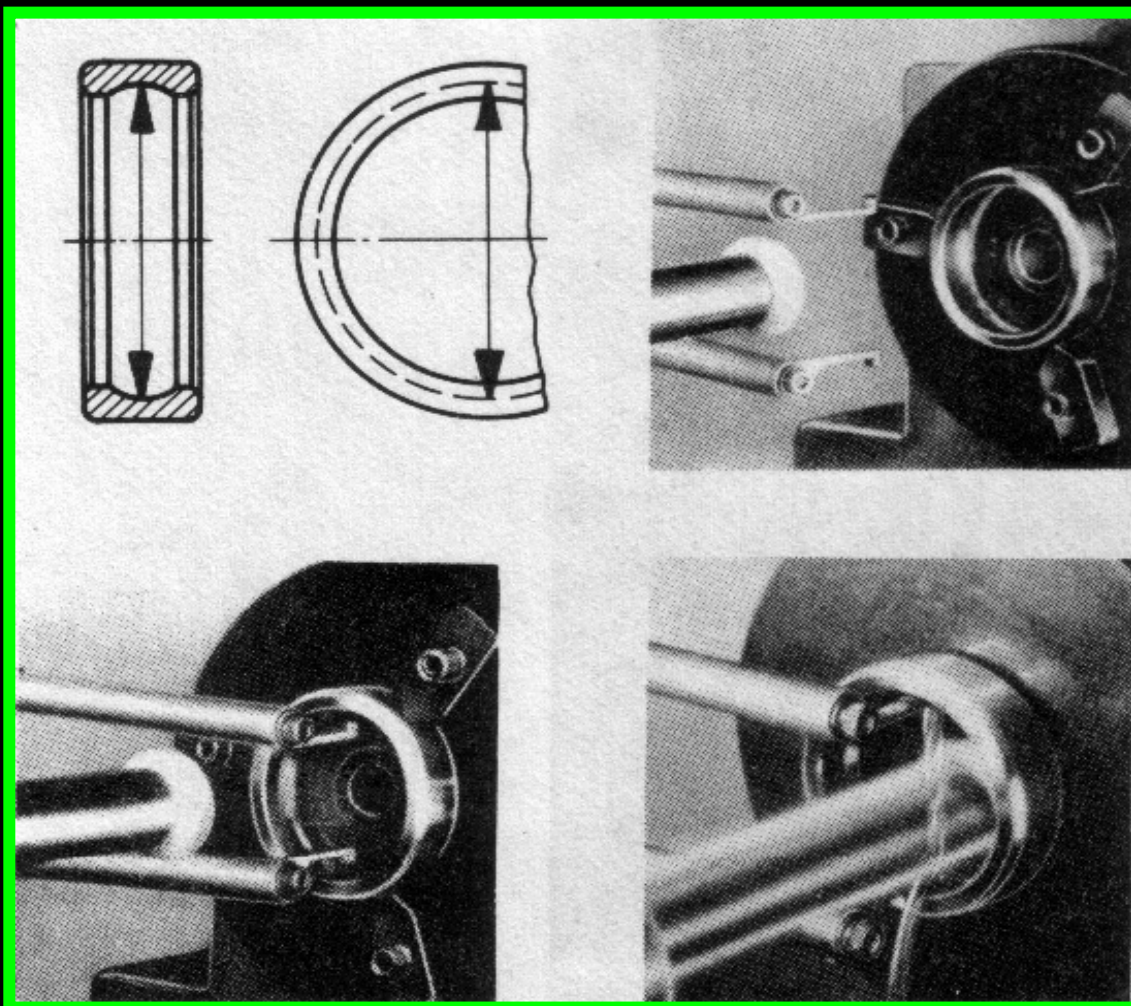

Sl. 15.8. Šema aktivnog mernog sistema za kompenzaciju elastičnih deformacija

Aktivni procesni merni sistem Marposs, slika 15.13

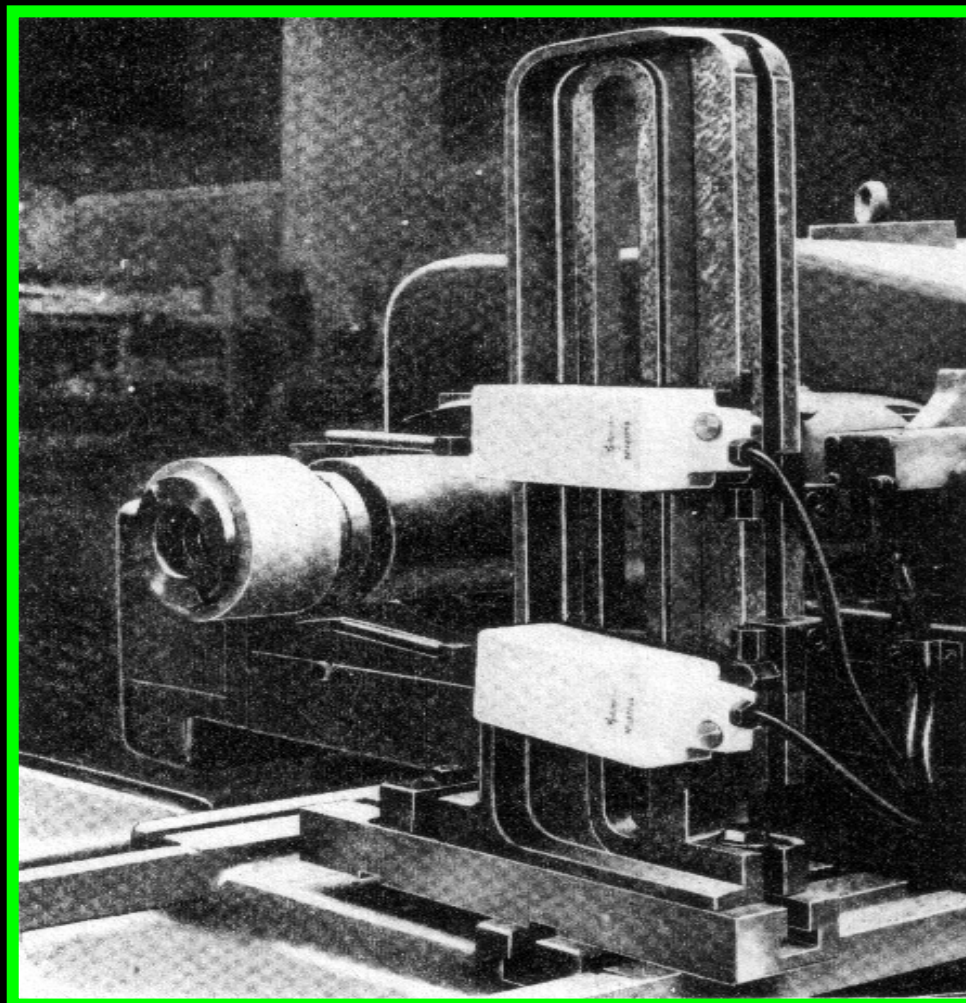

Faze procesne kontrole, slika 15.14

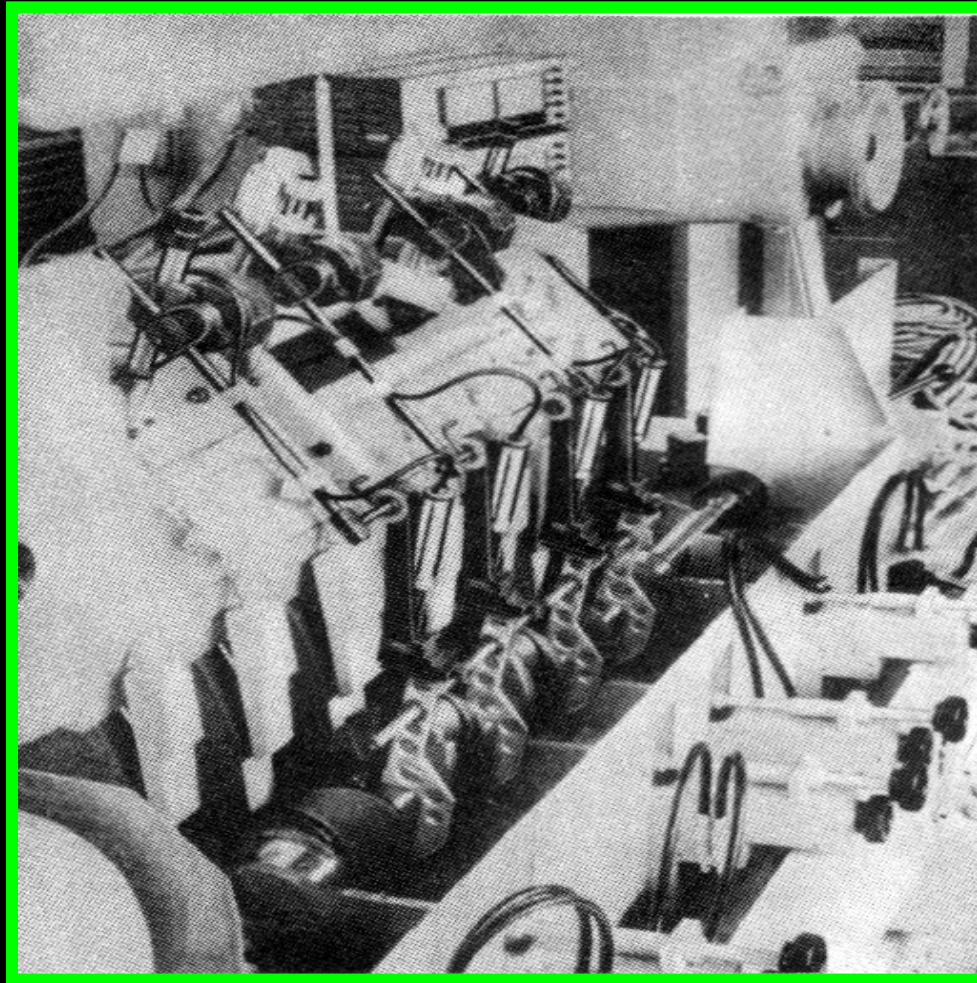

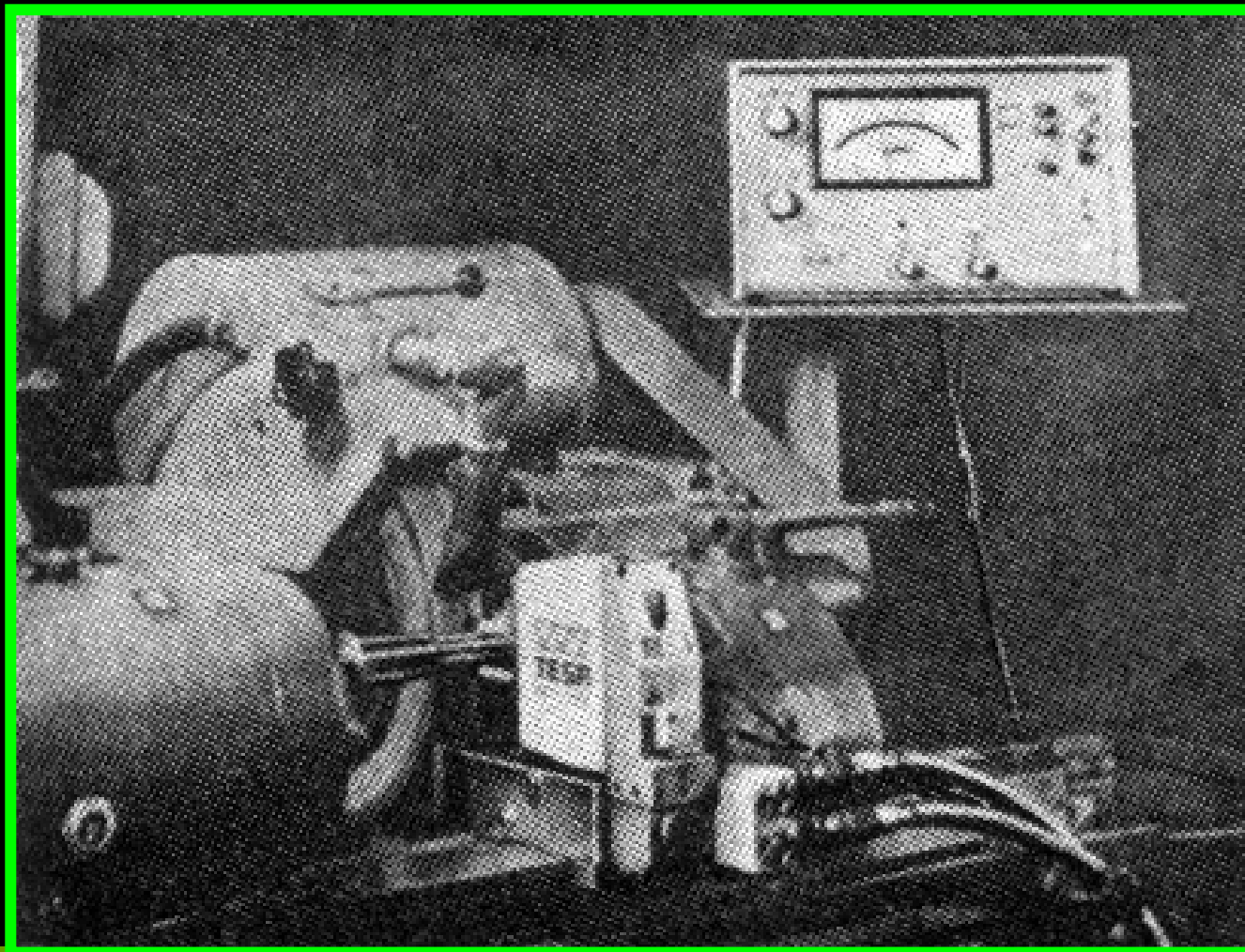
Aktivni procesni merni sistem Marposs, slika 15.15

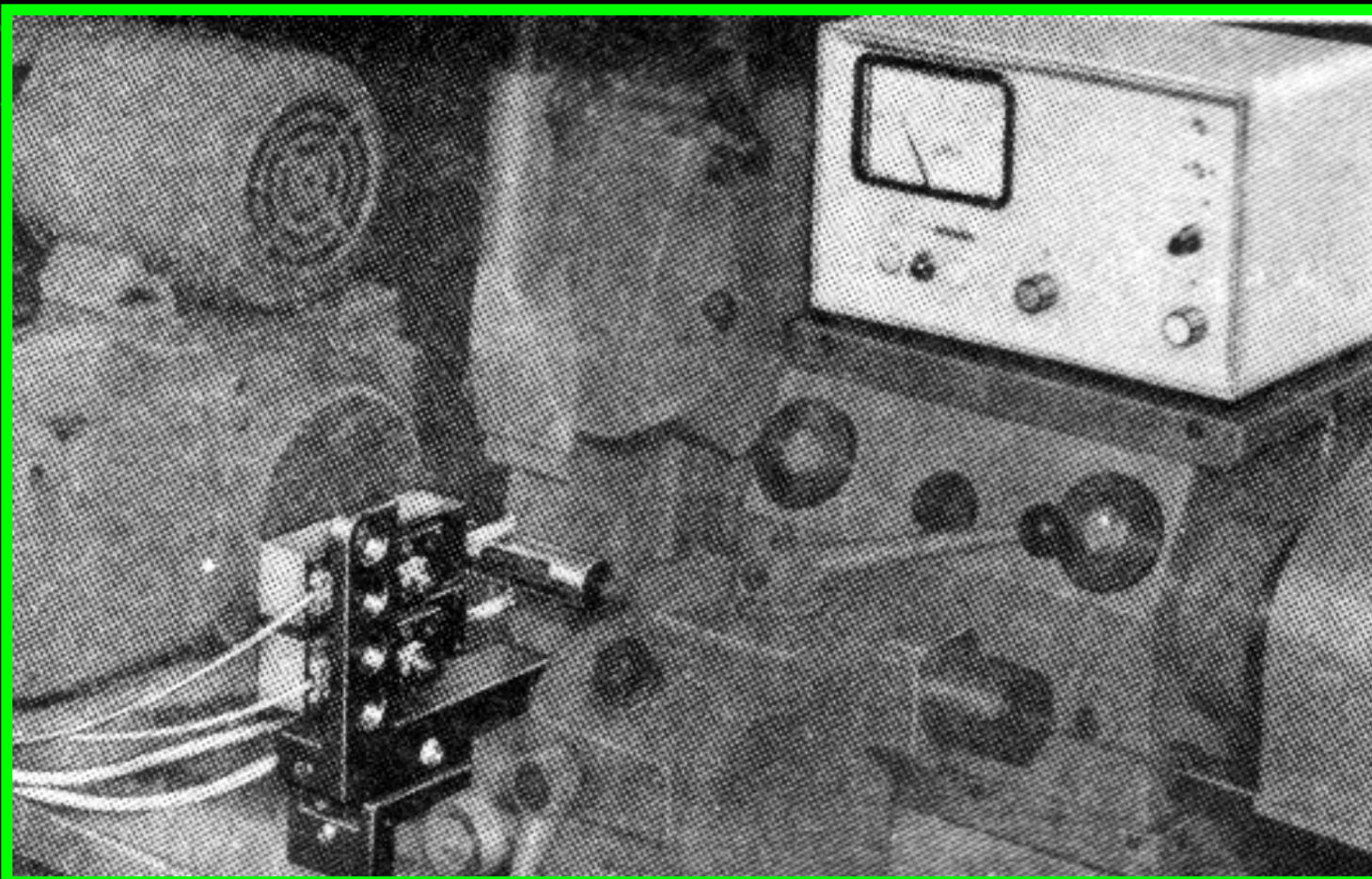
Aktivni višemerni procesni merni sistem Marposs, slika 15.16

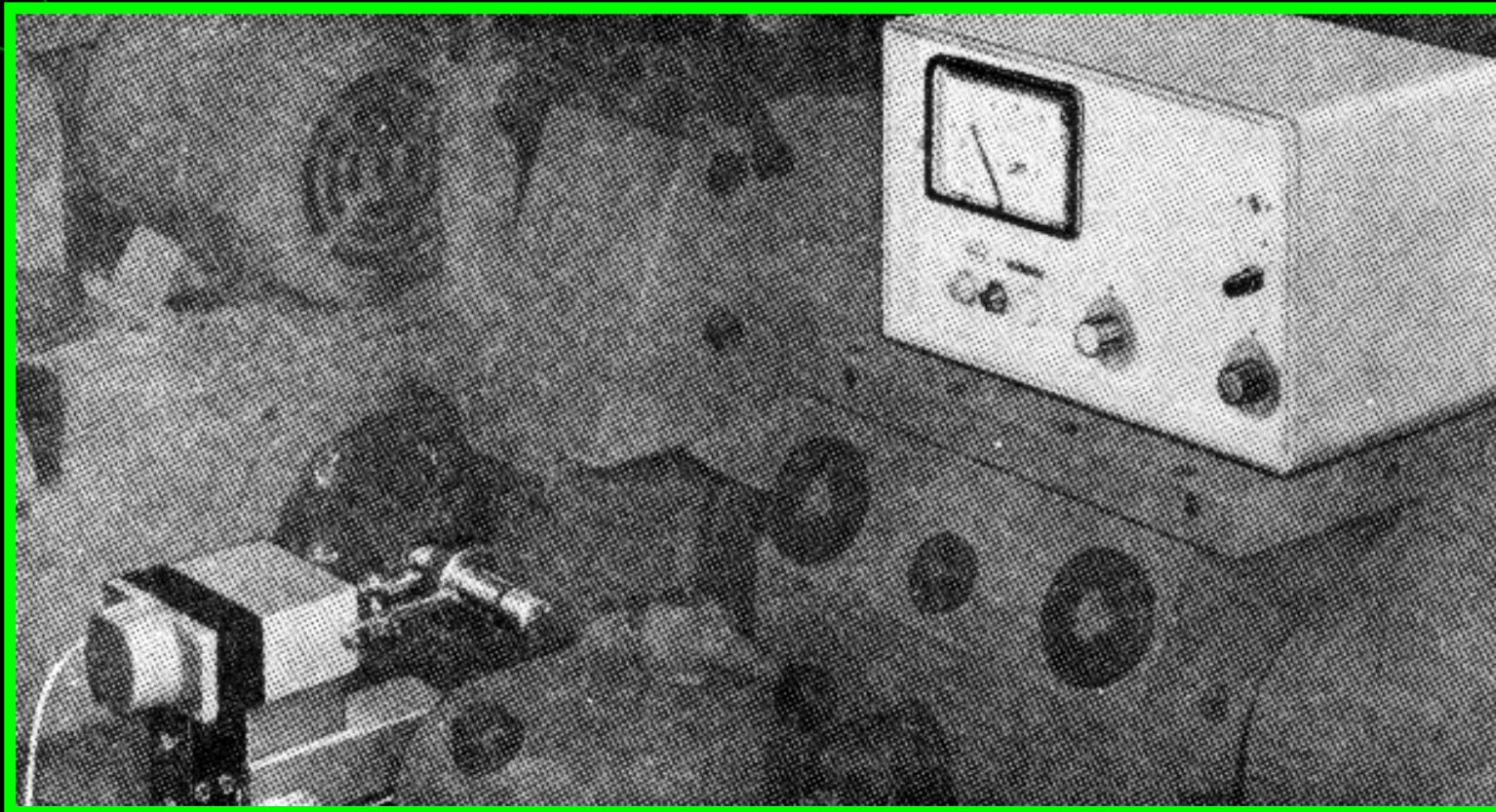
Aktivni procesni merni sistem TESA, slika 15.17

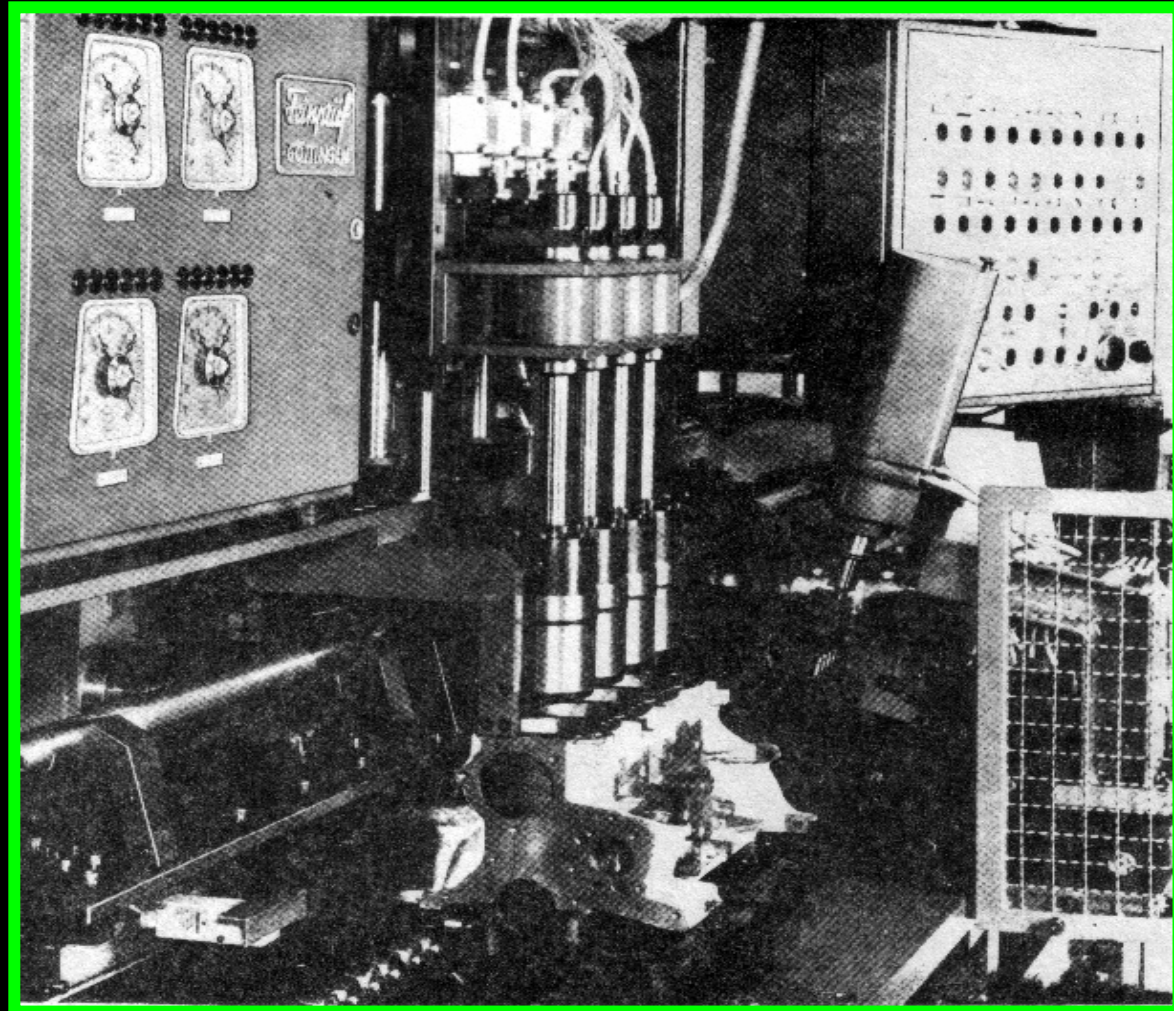
Aktivni procesni merni sistem Feinpruf, slika 15.18

Aktivni procesni merni sistem Feinpruf, slika 15.19

Merna stanica Feinprif za kontrolu cilindara blokova na transfer liniji

Hvala vam na pažnji !

**Vaš – prof. dr Vidosav D. Majstorović,
dipl.maš.inž., Mašinski fakultet u Beogradu**

P I T A N J A !